

SLOVENSKI SOKOL.

Štev. 10.

V Ljubljani, 25. oktobra 1905.

Leto II.

Ustanovni občni zbor „Slovenske sokolske zveze“.

Na ustanovnem občnem zboru „Slovenske sokolske zveze“, ki se je vršil dne 1. oktobra t. l. v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani, so bila zastopana skoro vsa slovenska sokolska društva. Zbralo se je 119 delegatov.

Zborovanje je ob 10. uri dopoldne otvoril br. dr. Ivan Tavčar kot starosta ljubljanskega Sokola, katerega odbor je bil zvezni pripravljalni odbor. Pozdravil je zbrane Sokole in Sokolice in jim zaklical sokolski „na zdar!“

Danes se ima ustanoviti, je nadaljeval govornik, zveza slovenskih sokolskih društev, ki je postala že nujno potrebna. Želeti je le, in to bodi slovesno izrečeno, da bi ta zveza uspevala in da bi izpolnila vse nade, ki jih imamo do nje.

Mnogo je bilo zaprek, predno se je mogla uresničiti ta ideja; treba je bilo dolgoletnega truda in dela, da se je dosegel smoter, za katerim je težilo Sokolstvo že zdavnaj. V tem oziru so si stekli nevenljivih zaslug razni bratje, katerim gre vsa zahvala. A brez dvoma si je pridobil za ustanovitev zveze največ zaslug br. dr. Viktor Murnik, kateremu bodi tudi v prvi vrsti izražena posebna zahvala na njegovem požrtvovalnem delu in trudu. Takisto pa je

treba izreči iskreno zahvalo vsem drugim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je mogla osnovati zveza.

Nimam namena, dolgo govoriti, ker vem, da je čas zelo pičlo odmerjen in da je rešiti več nujnih točk, a zdi se mi potrebno, da še nekaj posebno poudarim.

V zadnjem času se je pričela od neke strani prava gonja proti moji osebi, ker sem jaz slučajno starosta ljubljanskega „Sokola“, in se me je dolžilo, da izrabljam „Sokola“ v svoje politične svrhe.

Z ozirom na to kostatujem slovesno in pozivljam v to za svedoka ves odbor, da nisem nikdar zastopal v društvu političnih tendenc, še manj pa, da bi bil hotel društvo izkoriščati v politične svrhe. Povedano bodi odkrito, da narodno-napredna stranka še ni tako propadla, da bi ji bilo potreba v politične svrhe izrabljati „Sokola“.

S tem končujem in odrejam po sporedu volitev staroste „Slovenske sokolske zveze“.

Za skrutinatorja imenujem brata Lindtnerja in Smertnika.

Nato se je zglasil za besedo br. dr. Jos. Kušar, delegat gorenjskega

„Sokola“, ter je predlagal, naj se vrši o volitvi staroste razgovor, da se delegatje dogovore o kandidatih. Obenem je naglašal, da je nujno potrebno, da se izbere za starosto zveze zanesljiv in odločen pristaš narodno - napredne stranke (ugovori v ozadju) in takšna oseba, ki bo dajala dovolj jamstva, da bo čuvala sokolsko idejo neomadeževano in tudi izpolnjevala dolžnosti, ki jih nalaga častno mesto staroste. Ker je dr. Tavčar, ki bi bil brez dvoma najbolj sposoben za to dostojanstvo, odločno odklonil vsako kandidaturo, je za to mesto na vsak način najbolj sposoben br. dr. Viktor Murnik, kateremu naj vsi Sokoli izkažejo svoje zaupanje s tem, da ga izvolijo za starosto. (Na eni strani pritrjevanje, na drugi ugovori.)

Odgovarjal je br. dr. Drag. Treo, starosta goriškega Sokola: „Pričetek današnjega zborovanja je pokazal jasno, da ni med nami soglasja, da sta se pojavili dve struji, ki delujeta vsaka za svoje kandidate. Dr. Kušar je rekel, da mora biti bodoči starosta odločen pristaš narodno-napredne stranke. Oba kandidata, dr. Murnik in dr. Ravnikar, sta naprednega mišljenja. (Medklici.) Zato sem jaz mnenja, da naj se dovoli pri volitvi popolna svoboda in prostost. (Odobranje, medklici.) Odločno bi bil za to, da bi se izvolil za starosto dr. Tavčar, ker bi bil to glasen protest proti rovarjenju nekih ljudi proti Sokolstvu in ker bi bil to krepak odgovor na njih napade ter dokaz, da se Sokolstvo ne da vreči pod noge. Dr. Murnik si je pridobil za razvoj slovenskega Sokolstva nevenljivih zaslug, to priznava vsakdo (pritrjevanje), a ker mu stoji nasproti drug kandidat, ki tudi ni klerikalec, naj odločijo med

njima listki. Odločno pa moram prigovarjati mnenju dr. Kušarja, da bi moral starosta zveze biti pristaš kake stranke (pritrjevanje in ugovori). Varnost se strankarstva, čuvajmo se politike v Sokolu!“ (Ploskanje.)

Nato se je zglasil za besedo tajnik ljubljanskega Sokola, dr. Fr. Windischer. Govornik smatra z ozirom na to, da se govori o nasilni in razsežni agitaciji proti dr. Ravniharju „z neke strani“, za potrebno obrazložiti, zakaj je $\frac{2}{3}$ odbornikov ljubljanskega Sokola zoper izvolitev dr. Ravniharja. Poudarja pa izrecno, da je vse te nagibe že v soboto zglašil dr. Ravniharju v lice, ki pa je vzlic temu vztrajal pri kandidaturi, od neke strani predobro pripravljeni. Govornik pravi, da tudi po njegovi sodbi spada v prvi vrsti na mesto staroste dr. Tavčar, ki si je pridobil odličnih zaslug za slovensko Sokolstvo, zlasti pa za ljubljanskega Sokola. Ker pa dr. Tavčar odločno odklanja častno to mesto in je obveljalo mnenje, da slovenskemu Sokolstvu ni treba jemati za najodličnejša mesta mož, ki so sicer zaslužni, a se ne udeležujejo aktivno sokolskega gibanja, so morale za kandidaturo odločiti zasluge, pridobljene s sokolskim delom. V poštev sta prišla brata Ravnihar in Murnik. Odločali so zgolj stvarni razlogi, osebnosti so bile vsem tuje. Ne odrekamo bratu Ravniharju delavnosti in tudi ne zaslug za Sokolstvo. Pokazal se je ob mnogih prilikah požrtvovalnega, zlasti ob zastopstvih. Če se je pa odločilo zoper njega, je vzrok v tem, da imamo bolj zaslužnega brata, nadalje da pri njem nismo na jasnem, kaj misli in hoče. (Medklici.) Njegovi sicer navdušeni govori dopuščajo tolmačenje na to ali ono stran. (Ugovori.) O možu

pa, ki ga postavimo na mesto staroste, moramo dobro vedeti, kakšnega mišljenja je, ker bo prišel često v položaj, govoriti v imenu slovenskega Sokolstva. (Klici: „Res je! Dobro!“) Brat Ravnihar je predsednik društva „Akademije“, ki je nedavno proglasilo za svoje glasilo socialnodemokratsko revijo „Naši zapiski“. Zategadelj smo mnenja, da predsednik takega društva ne more biti vodja slovenskega Sokolstva, ki nad vse poudarja narodnostno idejo. Govornik izjavlja, da je sam član „Akademije“ in se strinja z načeli, na katerih je bila ustanovljena, ne more se pa strinjati z vladajočo strujo. Spojljivosti med mestom predsednika „Akademije“ v teh razmerah in med mestom staroste Sokolske zveze ni ustvariti! (Klici: „Res je! Tako je!“ Na drugi strani ugovori.) Narodnost tu — mednarodnost ondi. In zakaj se je velika večina odbornikov ljubljanskega Sokola odločila za dr. Murnika? Brat Murnik je duša slovenskega Sokolstva. Nad deset let deluje z brezprimerno požrtvovalnostjo za Sokolstvo; vse, kar imamo, nam je on ustvaril. Terminologija je njegovo delo, prepotrebni list „Slovenski Sokol“ je malone izključno plod njegovega truda. Vse načelnike, vse vaditelje nam je vzgojil on. On je zgradil in utrjal temelj slovenskemu Sokolstvu. Vse velike skupne prireditve sokolske so v prvi vrsti njegova zasluga. Sokoli v drugih slovenskih narodih to vedo dobro. Čehi in Hrvatje smatrajo njega za vodjo slovenskega Sokolstva. On nosi breme, njemu tudi prvo čast! Govornik pravi, da je njegovo in vseh pravih Sokolov mnenje: Če je kandidiran brat Murnik, se mu mora umakniti vsak drug slovenski Sokol! (Klici: „Res je! Dobro!“

Ugovori.) Z njim se ne more enačiti noben drugi. Kdor je za to, da se vodi slovensko Sokolstvo v sokolskem duhu ter v znamenju sokolskega dela, bo volil našega brata Murnika. (Ploskanje na eni, ugovori na drugi strani.)

Nato se je oglasil br. dr. Ravnihar, podstarosta ljubljanskega Sokola: Pred seboj imate žalostno sliko naših razmer: boj osebe proti osebi (pritrjevanje in ugovori). Oprostite mi torej, da posežem v debato v obrambo ne toliko svoje osebe kolikor svojega dela. Res je, da mi je br. dr. Windischer že sinoči povedal isto, kar danes, a pozabil je omeniti, da nisem mirno poslušal njegovih očitaj, temveč sem na vsako očitaje primerno odgovoril. (Klici: „Dobro!“) Ne bom se opravičeval, bratje Sokoli, ker nimam ničesar opravičevati. Moja vest je tako čista, da lahko stojim z jasnim pogledom pred vami. (Klici pritrjevanja.) Ako vzlic temu odgovarjam napadom dr. Windischerja, odgovarjam zategadelj, da vam dokažem, da človek, ki mi kaj takega očita, ali zavija resnico ali pa sploh ne pozna mojega dosedanjega delovanja. Dr. Windischer dvomi o moji odločnosti, češ, da se ne ve, kaj hočem. Za svoje trditve je seveda dokaz ostal dolžan. Akademija! Hinc illae lacrimae! To društvo smo osnovali javno. Na dotični sestanek smo povabili vse merodajne politike naše, ki so odobrvali postanek tega novega društva. Akademija je društvo za širjenje izobrazbe v slovenskem narodu. S tem je povedano vse. Društvo ni politično, a njegovo delovanje je obrnjeno proti vsaki reakciji. To smo jasno izrazili v svojem programu. Da bi bili „Naši zapiski“ naše glasilo, ni resnično. Res pa je, da smo sklenili, naj člani

svoja znanstvena predavanja priobčujejo v „Naših zapiskih“. (Klic: „Saj to je isto! Zakaj pa ne v slovenskih lep-slovnih listih?!“) Ker so „Zapiski“ edina revija, ki jo imamo Slovenci. (Pritrjevanje. Klic: „Ne Slovenci, socialni demokratje!“) Res je nadalje, da so v našem društvu zastopane razne struje: so realisti ali, če hočete, tudi Masárykovci, socialni demokratje, naravoslovci pa tudi strogi nacionalci, in na svojih sestankih razmotrivamo akademično in svobodno razna vprašanja s stališča vseh teh struj; toda na zunaj nastopamo enotno, vse nas družijo pozitivno delo. Sicer pa bi me morala Akademija sama desavuirati, ako bi bila taka, kakor trdi o njej dr. Windischer, kajti kakor član Akademije sem hodil predavat o — Sokolstvu! (Odobrovanje.) Za priče kličem brate iz Kamnika, z Jesenic in iz Postojne, da li nisem vedno pri vseh svojih predavanjih zastopal čiste sokolske ideje. (Res je! Potrjujemo!) Sicer pa Vi, brat dr. Windischer, niste dosledni. Akademijo smo ustanovili lani oktobra meseca, sklep o „Naših zapiskih“ smo storili v eni prvih sej. Občni zbor ljubljanskega Sokola pa je bil letos v začetku leta, in Vi ste me volili za — podstarosto. (Dobroklci. Klic: „To je čisto kaj drugega.“) Očitati se mi hoče, da nisem narodnjak. Kdo pa je narodnjak? Ali mari tisti, ki ima polna usta fraz, ali tisti, ki še v pozni uri s hripavim grlom poje „Lepo našo domovino“, ali celo tisti, ki mu nemška žena vzgaja otroke v nemškem duhu, ali — (Velik hrup, odobrovanje in ugovori. Klic: „To so fraze“. Predsednik opozarja govornika, da v tem zmislu ne sme nadaljevati.) Na kratko končam. Sokol sem že 16 let. Kot Sokol sem

vedno jasno poudarjal načela Sokolstva: absolutno narodnost, absolutno svobodnomiselnost! Tak sem bil in tak hočem ostati tudi v bodoče. (Ploskanje, hrup.)

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, je predsednik odredil volitev. Volilo je 119 delegatov; od teh jih je oddalo svoj glas 82 dr. Ravniharju, 35 dr. Murniku in dva dr. Tavčarju. Izvoljen je bil torej dr. Ravnihar. Izid volitve se je z ene strani pozdravil z burnim ploskanjem, dr. Ravniharja so dvignili na rame in nosili po dvorani; z druge strani so nekateri zapustili dvorano, pri tem je nastal velik hrup, švigale so ostre besede z obeh strani.

Besedo si je izprosil br. dr. V. Murnik. Pozdravljen s ploskanjem prosi, naj se mu ne ploska in izjavlja: „Kandidaturo za starosto sem sprejel skrajno nerad. Da se odločim zanjo, sem smatral za svojo dolžnost: glede kandidature br. dr. Ravniharja so nastala huda nasprotovanja, Sokolstvo je prišlo v zelo kritičen položaj, in tu sem sprejel kandidato, sproženo od večine odbornikov ljubljanskega Sokola, ki so bili mnjenja, da more edino moja kandidatura preprečiti razdor, ki se je torej izvršil v kljub njej. Kandidirate me za načelnika. Mesto načelnika šmatram za ravno tako važno kakor ono staroste; nimam zaupanja, da bi mogel biti starosta, ali zdi se mi, čutim to, da se mi tudi tega ni nadejati, da bi užival pravo zaupanje kot načelnik. (Ugovori.) Hvala bratom, ki me kandidirajo, kandidature ne sprejemem. Umaknem se na teoretično polje.

Br. dr. Treo je grajal nastopanje manjšine in zlasti onih, ki so zapustili dvorano.

Starosta br. dr. Ravnihar je prevzel predsedstvo in se je zahvalil za zaupanje, izkazano mu z izvolitvijo. Ne išče časti, ne slave. Obljubuje, da hoče biti prvi delavec med enakimi. Program njegov je sokolska ideja in ta je tako absolutna, tako ena edina, da naj pride ta ali oni starosta, ta ali oni načelnik, pa je ne more izpremeniti. Napredek, vztrajnost, delo, disciplina, pred vsem pa bratstvo so moja načela, v tem duhu hočem biti vaš delavec. (Dolgotrajna aklamacija.)

Z vzklikom sta bila nato izvoljena br. dr. Dragotin Treo, starosta goriškega Sokola, za prvega zveznega podstarosto, br. dr. Josip Karlovšek, starosta celjskega Sokola, pa za drugega podstarosto. Oba sta, burno pozdravljena, izjavila, da sprejmeta izvolitev in se zahvalila za izkazano zaupanje.

Za zveznega načelnika je bil nato soglasno izvoljen br. dr. Viktor Murnik, načelnik ljubljanskega Sokola. Izvolila se je deputacija, da mu sporoči na domu izvolitev. Izbrani so bili bratje dr. Ravnihar, dr. Treo, dr. Karlovšek in Smertnik. K tej točki so govorili bratje dr. Franko, starosta sokola v Solkanu, dr. Treo in Jos. Smertnik, načelnik celjskega Sokola, ki je poudarjal, da lahko zastopa mnenje vseh delegatov, ki so bili proti izvolitvi Murnika za starosto, ako pravi, da so to storili zgolj iz stvarnih razlogov, ker je v njem vsakdo videl načelnika zveznega. (Burno odobravanje.)

Za tajnika je bil izvoljen br. Bogumil Kajzelj, za blagajnika br. Rudolf Vesel, za zapisnikarja br. Bojan Drenik, za namestnike bratje Fran Perdani, Viljem Rogel in Viljem Vincenc (vsi iz Ljubljane), za preglednike računov pa bratje Josip

Ulčakar (Trst), Julij Novak (Idrija) in Hinko Sax (Kamnik).

Nato je starosta prekinil zborovanje in je zopet otvoril popoldne ob 2. uri. Naznanil je, da vkljub dolgotrajnemu nagovarjanju br. Murnik ni hotel prevzeti načelstva. Brat Josip Zadel je nato ob splošnem pritjevanju predlagal br. Josipa Smertnika za načelnika, ki je dolgo odklanjal, naposled pa vendar sprejel izvolitev ob velikem navdušenju.

Br. dr. Josip Strašek, starosta brežiškega Sokola, je predlagal, da naj bo prihodnji občni zbor Zveze v Brežicah. Soglasno sprejeto.

Br. Rudolf Pevec, starosta savinskega Sokola, je vabil na petindvajsetletnico „savinskega Sokola“ v Mozirju, ki bo prihodnje leto.

Nato je zaključil starosta brat dr. Ravnihar zborovanje: „Današnji dan je zgodovinskega pomena za slovensko Sokolstvo. Razdobje dela med minulostjo in bodočnostjo. Dokazuje, da je slovensko Sokolstvo počasi sicer, toda vztrajno raslo in da stoji danes na višini, ki je dosihmal še ni doseglo. Pa tudi dopoldanski dogodki ostanejo v naši zgodovini v neizbrisnem spominu. Vzlic tem dogodkom pa smemo trditi, da so slovenskemu Sokolstvu vzrasle peroti, postalo je godno za polet, ki naj ga mu omogočuje ravno „Slovenska sokolska zveza“. Ako zastopajo posamezna naša društva v svojem dosedanem, takorekoč zasebnem delovanju minulost, potem pripada zvezi bodočnost. Njej je izročena naloga, da dvigne Sokolstvo razmeroma do one sile, kakor jo ima v bratih Čehih, naših učiteljih — češko Sokolstvo. Dati moramo našemu Sokolstvu ono široko podlago, da se bo na njej utrdi.

narod slovenski v svojih širokih množicah. Kajti le tedaj bomo smeli govoriti o vplivu sokolskem na narod, le tedaj dobi Sokolstvo svoj pomen (pritrjevanje); ako tega ni, ostane Sokolstvo sicer lepa, za posameznike tudi potrebna, a v splošnem brezpomembna igrača. Zato pa je naloga Zveze težavna in polna odgovornosti. In kakor se radujemo dneva ustanovitve Zveze, tako polni resnosti moramo iti na delo, ki je in ostane glavni delež novi organizaciji. Od tega našega dela bo za-

visno, če bodo kdaj pozni rodovi blagoslovljali današnji dan ali ga prezro v globoki pozabnosti. In da bi bilo prvo, to želim jaz, to želite z menoj vsi, ki ste iz vse Slovenije poleteli na sokolski ta parlament, ki pa je, žal, dopoldne kazal žalostno podobo ostalih naših parlamentov.

Torej pogumno naprej na delo! Na zdar!"

Zborovalci so nato navdušeno zapeli „Hej Slovani“.

a.

Izredni občni zbor ljubljanskega Sokola.

Starosta br. dr. Ivan Tavčar, načelnik br. dr. Viktor Murnik in pa odborniki bratje: Janko Bleiweis, Bojan Drenik, Henrik Lindtner, Matko Prelovšek in dr. Franc Windischer so odstopili od svojih mest v odboru ljubljanskega Sokola. Treba je bilo zategadelj občnega zbora, da izvoli nove funkcionarje.

Vršil se je dne 20. oktobra t. l. v mali dvorani „Narodnega doma“. Udeležba je bila ogromna. Zbralo se je kakih 250 Sokolov. Zlasti mnogoštevilno so bili zastopani starejši člani Sokola.

Podstarosta br. dr. Vladimir Ravnihar je otvoril zborovanje, pozdravil mnogobrojno došle brate Sokole ter nadaljeval: Pooblaščen sem pa od brata staroste dr. Tavčarja, naj izjavim, da njegova demisija ni posledica raznih dogodkov na zborovanju Slovenske sokolske zveze, temveč je odstopil, ker je že dolgo časa nameraval odstopiti, ter da je zgolj slučaj, ako je odstopil po zborovanju Zveze. Dalje me je brat starosta pooblastil izjaviti, da se on ni

nikdar silil na mesto staroste, temveč je zlasti v zadnjih letih opetovano in resno izražal svojo voljo, da gre na to mesto mož, ki stoji v aktivnem sokolskem življenju; zategadelj brat starosta s svoje strani umeva in odobrava nastop opozicije, ki hoče doseči ravno to, kar on sam želi in hoče. Vsled tega naj sporočim tudi današnjemu zboru, da brat starosta z nobenim pogojem več ne sprejme mesta staroste v ljubljanskem „Sokolu“. Bratje Sokoli! Mesto staroste prvemu našemu sokolskemu društvu je zavzemal dolgo vrsto let mož, ki je bil ljubljanskemu „Sokolu“ v čast in ponos. Brat dr. Tavčar ne potrebuje nobene zaupnice, a če izražam, da uživa br. dr. Tavčar kot naš starosta naše neomejeno zaupanje, tedaj naj s tem konstatujem le golo dejstvo. Prvič je dr. Tavčar zasedel svoje mesto kot starosta v društvenem letu 1882/1883; od 19. oktobra 1895 pa je nepretrgoma načeloval našemu društvu. Nočem podrobno naštevati in navajati zaslug našega staroste, zadošča naj, ako omenjam, da je bil dr. Tavčar starosta v onih

časih, ko se je bil ljut boj med novo in staro strujo, da je bil dr. Tavčar tisti, ki je vlival olje na razburkano valovje, da se je njemu posrečilo, kar bi se morda nikomur drugemu ne bilo, da je zbližal nasprotni si struji ter s tem preprečil razpad društva ali pa postanek novega društva poleg ljubljanskega „Sokola“. Zato smemo upravičeno nazvati dr. Tavčarja drugega ustanovitelja ljubljanskega „Sokola“. Nikakor dalje ni prezreti, da je dr. Tavčar kot član dež. šolskega sveta dosegel, da sme srednješolska mladina v naših telovadnicah telovaditi pod nadzorstvom naših vaditeljev. Končno naj se spominjam le še drugega slovenskega vse-sokolskega zleta, ko je br. dr. Tavčar reprezentiral slovensko Sokolstvo tako, da smo stali popolnoma enakovredni na strani češkega Sokolstva. Vse to je ljubljanski „Sokol“ vedel ceniti po pravi vrednosti s tem, da je pred dvema letoma brata starosto z velikim navdušenjem povzdignil med naše častne člane. Slovesno pa konstatiram, kar je hotel br. dr. Tavčar konstatirano imeti na zborovanju Slov. sokolske zveze, da dr. Tavčar ljubljanskega „Sokola“ nikdar ni izrabljal v politične svrhe; ravno tako slovesno pa sem upravičen konstatirati, da, če se je proti dr. Tavčarju dvignila v društvu kaka opozicija, se to ni zgodilo iz političnih nagibov, temveč iz povsem stvarnih razlogov. Končam naj, bratje Sokoli, s trditvijo, ki nam ostane neizbrisna v srcih naših, da si je brat dr. Tavčar v zgodovini slovenskega Sokolstva postavil spomenik aere perennius. Zato naj velja prvi moj „nazar“ bratu dr. Tavčarju! — Po dvo-

rani so po teh besedah zaorili urnebesni klici „živio dr. Tavčar!“, ki so se ponavljali nekaj minut. Ko je nastal mir, je bivši tajnik brat dr. Windischer prečital naslednjo izjavo bivšega načelnika brata dr. Murnika:

„Bratje Sokoli! V dolžnost si štejem, da vam pojasnim, zakaj sem odložil načelništvo ljubljanskega Sokola. Kakor veste, me je občni zbor „Slov. sokolske zveze“ izvolil za zveznega načelnika. Izvolitev sem odklonil, ker sem začutil, da se mi s soglasno izvolitvijo izreka samo priznanje moje dobre volje na telovadnem strokovnem polju, ne pa tudi pravo, resnično zaupanje v načelnika — Sokola.

Po občnem zboru sem se docela o tem prepričal. Izid volitve zveznega staroste se sedaj slika bolj ali manj jasno kot nekaka zmaga „neke mlajše generacije, ki hoče popolnoma upravičeno zastopati demokratsko strujo“ v Sokolstvu, kot nekaka zmaga „Sokolov demokratov“, resničnih bratov —; pisalo se je, da se je moja kandidatura „smatrala vobče kot političen eksperiment in se je zato odklonila“, pa zopet, da mi je bila kandidatura „sugerirana od druge strani“ itd.; z drugimi besedami: očita se mi nedemokratsko, nebratsko, nesamostojno, izkratka nesokolsko mišljenje, oziroma postopanje.

Svoje candidature za zveznega starosto sicer nisem sprožil sam. Odločno pa moram zanikati, da mi je bila odkod sugerirana. Pač nisem rad kandidiral, ali odločil sem se za kandidaturo docela iz lastne volje. Odločilno je bilo zame, da so se pojavila glede candidature br. dr. Ravniharja zelo protivna mnenja, taka, da se mi je videl položaj Sokolstva zelo resen; čim bliže

je bil dan volitve, tem jasnejše mi je bilo, da drevi Sokolstvo krizi nasproti. Kriza je v resnici nastala — toda ne radi moje kandidature, temveč v kljub njej. Preverjen sem popolnoma, da bi bilo prišlo do razpora, tudi če ne bi bil kandidiral jaz. Prav zato, da razpor preprečim, sem sprejel kandidaturu, sproženo od večine odbornikov ljubljanskega „Sokola“, češ, da v tem kritičnem položaju edino moja kandidatura ne more nikoder zadeti na utemeljen odpor. Žal, da pred občnim zborom niti slutil nisem, da sem v očeh večine delegatov le telovadni učitelj, ne pa brat, Sokol pravega sokolskega mišljenja. Ne morem dvomiti sedaj, da tako mnenje o meni prevladuje v slovenskem Sokolstvu. Saj se je bilo bolj ali manj jasno izrazilo v listih, o katerih doslej nimam povoda dvomiti, da izrekajo mnenje večine zveznega občnega zbora.

Vsi pa, ki poznate pravo sokolsko delo, veste, da se telovadec-načelnik ne da ločiti od Sokola-načelnika. Telovadna stroka in sokolska vzgoja sta tako tesno zvezani, da se ne dasta ločiti. Kdor pa je označen ali pa tudi samo osumljen, da ni sokolskega mišljenja, da ni imel sokolskih namenov s svojo kandidaturo za starosta, ta ne more imeti resničnega zaupanja, da bo kot načelnik opravljal pravo sokolsko delo, da bo v pravem sokolskem duhu vodil vaditeljstvo in sploh Sokolstvo slovensko.

Ne vem, če tudi v ljubljanskem Sokolu, ki me mora pač najbliže poznati, vlada slabo mnenje o meni. Toda nekaj drugega je še: ljubljanski Sokol je pred osnovo sokolske zveze imel najvažnejše mesto med slov. sokolskimi društvi, obdrži ga pa tudi v

bodoče: najmočnejše društvo je, skoro petino slovenskega sokolskega članstva ima, v slovenskem središču je. Naravno je, da, če kdo, mora načelnik ljubljanskega Sokola tudi v zveznem vaditeljskem zboru in v zvezi sploh biti na glasu pravega Sokola. Ne dvomim, da takega glasu tu nimam, zato pa tudi ne smem in ne morem zastopati ljublj. Sokola v zveznem vaditeljskem zboru. Zategadelj odlagam tudi načelništvo ljubljanskega Sokola in stopam v vrste Sokolov-prostakov, upajoč, da vsaj v ljubljanskem Sokolu veljam še kot brat! Na zdar!“

Brat dr. Kokalj stavi nato sledeči nujni predlog: „Jutri 21. t. m. bo obhajal starosta slovenskih turistov, brat Kadilnik, svojo 80letnico. Mnogim ni znano, da je Kadilnik 43 let član ljubljanskega „Sokola“ in da je prva leta vedno aktivno nastopal. Bil je tudi 6 let podstarosta. Govornik predlaga, da današnji izredni občni zbor podeli bratu Kadilniku čast in dostojanstvo častnega člana, kar bo naša hvaležnost in priznanje njegovega dolgoletnega požrtvovalnega narodnega mišljenja in delovanja. Kadilnik je pravo narodno zavest ohranil vse svoje življenje. Predlog je s tem utemeljen, nujnost pa s tem, da bo obhajal že jutri brat Kadilnik svojo 80letnico in je danes najlepša prilika, da mu izkazemo zasluženost čast.“ Predlog je bil soglasno z velikim odobravanjem sprejet.

Zborovalci so prešli nato na dnevni red, ki je obsegal volitev staroste, načelnika in šesterih odbornikov (na mesta peterih odstopivših, eno mesto je bilo izpraznjeno po smrti br. O. Terglava).

Najprvo se je vršila volitev staroste. Brat Rudolf Vesel je kot po-

ročevalec za upnega sokolskega shoda prejšnjega dne poročal, da je zaupni shod sklenil skoro soglasno, da se dr. Tavčar zopet izvoli za starosto. Govornik predlaga, naj se voli dr. Tavčar per acclamationem za starosto. Dolgotrajno viharno ploskanje je sledilo tem besedam ter navdušeni klici: „Živio doktor Tavčar!“

Br. Rohrmann je k predlogu brata Vesela pristavil, da se je na prav dobro obiskanem zaupnem shodu z ogromno večino, da, skoro soglasno votirala zaupnica odstopivšemu bratu starosti in sklenilo, ga zopet voliti za starosto. Poudarjale so se mnogostranske zasluge brata staroste, ki si jih je pridobil kot mnogoleten starosta in kot navaden Sokol v teku celega četrstoletja. Govornik predlaga: 1. da se odstopivšemu bratu starosti drju. Tavčarju votira neomejena zaupnica Sokolov, zbranih na današnjem izrednem občnem zboru in 2. da se odstopivši starosta dr. Tavčar zopet izvoli za našega starosta, in sicer per acclamationem. Podstarosta br. dr. Ravnihar je dal vsak predlog posebej na glasovanje. Prvi predlog je bil sprejet z nepopisnim ploskanjem in najviharnejšimi „živio“-klici.

Podstarosta je konstatiral, da je občni zbor izrekel soglasno dr. Tavčarju neomejeno zaupanje. Za predlog, naj se voli dr. Tavčar z akklamacijo, je glasovala ogromna večina Sokolov, kar je pokazalo protiglasovanje, pri katerem je le mala peščica glasovala zoper to, da se voli starosta z akklamacijo. Med tem glasovanjem je za trenotek nastalo veliko razburjenje, ki pa se je kmalu poglelo.

Zdaj se je oglasil za besedo brat dr. K. Triller, ki je dejal, da je da-

našnji občni zbor pokazal, da je resnično nastala kriza v ljubljanskem Sokolu, in prav je pisal „Slovenski Narod“, da je od načina rešitve te krize odvisna prihodnost ljubljanskega Sokola. A ta kriza je samo sad nesporazumljenja. Govornik naglašja, da stoji obema strankama nasproti popolnoma objektivno in da prav vsled tega kot neprizadet gledalec mora videti v celi krizi le nesporazumljenje, ne pa stvarnega nasprotstva. Kliče za tegadelj obe stranki k slogi, svareč ob zgledih zgodovine pred nedogledno škodo, katero bi sicer zanesel v narodno armado, za kakršno smatra Sokolstvo, črv nesloge.

Govornik je nadalje izjavil, da je glasoval za oba Rohrmannova predloga, ker je prepričan, da bi ne bilo bolj črne nevhvaležnosti, kakor bi bila, če bi se br. dr. Tavčarju ne izrekla sijajna zaupnica. Dr. Tavčar se je že štiri leta branil z vsemi silami mesta staroste, a mi smo ga toliko časa prosili in prosili ter rotili, da ga je naposled zopet sprejel, a vselej z izrecnim poudarkom, da je to zadnjikrat. Da smo br. dr. Tavčarja vedno znova in vedno proti njegovi volji izvolili, je bilo vzrok neomejeno zaupanje, katero goji vsak ljubljanski Sokol napram njemu. (Burno pritrdjevanje.) To zaupanje se je pokazalo tudi danes, ko so vsi bratje brez izjeme soglasno glasovali za zaupnico. Predlaga se zopetna izvolitev dr. Tavčarja. Povem vam, da dr. Tavčar izvolitve na noben način ne sprejme in pod nobenim pogojem.

Da se pa morilna kriza poravna, predlaga govornik drugo rešilno pot in pravi, obrnivši se k br. dr. Murniku: Vso krizo imaš v rokah ti, brat Murnik. Takih zaslug za slovensko telovadbo

nima nihče drugi kot le ti, dr. Murnik sam. (Burno pritrdjevanje in navdušeni klici: Živio dr. Murnik!) Ako si bil zadnjič na ustanovnem zboru „Slov. sokolske zveze“ pri izvolitvi v manjšini, krivi so tega različni zunanji oziri, ki pa tvojih zaslug za slovensko Sokolstvo ne morejo otemniti ali zmanjšati. Dr. Murniku se je zgodila velika krivica s tem, da ni bil izvoljen za starosto „Slov. sokolske zveze“. A govornik mu kliče: Pozabi vse to, vodi ti slovensko Sokolstvo po njegovih potih! Stori tako, kakor je storil nekdanj starček Raič, ko je odložil svoj mandat. V ptujskem „Narodnem domu“ je dobil neomejeno zaupnico za svoje izredne zasluge za slovensko stvar. Dasi na smrt bolan, se je vdal zahtevi, naj ostane poslanec, in je vzkliknil: Če treba, grem za narod v Dravo. Ravno tako ravnaj ti, brat Murnik. Ker dr. Tavčar noče sprejeti ponujanega mu mesta staroste, imamo za njegovega naslednika dr. Murnika, ker le po njegovi zaslugi se je ideja slovenskega Sokolstva tako razširila in se je Sokolstvo razvilo in povzpelo na sedanjo stopnjo.

Govornik naglaša, dokazujoč, da je velezaslužni brat dr. Murnik postal na skupščini „Zveze“ po krivici žrtev nesporezumljenja, potrebo principa razdelitve dela, ki naj se v slovenskem Sokolstvu uveljavi takisto, da naj „Zveza“ z bratom dr. Ravniharjem na čelu skrbi za to, da bo Sokolstvo liki železen obroč obsegalo celo slovensko domovino, ljubljanski „Sokol“ pa naj pod vodstvom brata dr. Murnika liki garda koraka na čelu vsem slovenskim „Sokolom“. Vodi naj ga dr. Murnik, ker dr. Tavčar ne sprejme več mesta staroste, pa naj ga še tako pro-

simo. Imamo edinega dr. Murnika, ki more biti vreden naslednik dr. Tavčarju, in neomejeno zaupanje mu izkažemo s tem, da ga izvolimo za starosto, ker br. dr. Tavčar ne sprejme več tega mesta. (Burno ploskanje.)

Br. dr. Ravnihar pravi, da se je misel, predlagati br. dr. Murnika za starosto ljubljanskega „Sokola“, porodila v njegovi glavi. Naj se dr. Murnik izjavi glede tega predloga, če sprejme kandidaturo, in naj pritrdi občni želji in prošnji.

Brat dr. Murnik pravi, da ne zasluži hvale brata dr. Trillerja, ki njegove zasluge gotovo precenjuje. Zagotavljeni pa bodite, bratje Sokoli, da sem pri vsem svojem početju mislil edino na korist Sokolstva. Po vsem tem, kar se je zgodilo in kar se danes godi, ne vem, kje je moje pravo mesto. Ne maram se odločevati za kandidaturo sam, morda se zopet zmotim. Odločite, bratje Sokoli, sami. Kjer mislite, da je moje mesto, tam bom pa delal. (Viharno ploskanje in burno, oduševljeno klicanje „živio Murnik“.) Svoji izjavi je dodal br. dr. Murnik še to-le; Na svojem stališču, objasnjenem v prečitani izjavi, pa moram seveda vztrajati toliko časa, dokler ne dobim zadovoljujoče izjave od strani, kompetentne za to. Ne načelnitva, ravno tako pa tudi ne mesta staroste ljubljanskega Sokola bi ne mogel sprejeti, če bi omenjeni očitki bili očitki „Zveze slovenskega Sokolstva“.

Podstarosta br. dr. Ravnihar izjavi, da predsedstvo Sokolske zveze ni ne oficijalno niti neoficijalno v nobeni zvezi z onimi očitki. Brat dr. Murnik je vzel to izjavo v vednost in se je ž njo zadovoljil. Nato je prišel na glasovanje predlog, naj se izvoli br. dr.

Murnik za starosta. Predlog je bil sprejet soglasno, z največjim navdušenjem. Ko je podstarosta br. dr. Ravnihar proglasil, da je izvoljen br. dr. Murnik, so zbrani Sokoli priredili novemu starosti velikanske ovacije, ga dvignili na rame in gromovito so doneli po dvorani klici: „Živio Murnik“.

Starosta br. dr. Murnik prevzame predsedstvo ter se zahvali za vse to prisrčno zaupanje, sprejme izvolitev in obljubi, da si bo po vseh svojih močeh prizadeval, da bo dobro izvrševal svojo novo nalogo kot starosta. A pri tem ne bo nič manj kakor doslej posvečeval vse svoje pozornosti imenitnemu našemu vzgojevalnemu sredstvu — sokolski telovadbi. (Živahno odobravanje.)

Za načelnika je bil na predlog vadiateljskega zbora izvoljen brat Bojan Drenik, katerega so navzočni burno pozdravili in mu živahno ploskali in ki je obljubil, da bo vedno hodil pota svojega učitelja br. dr. Murnika.

Vršila se je nato volitev šestih odbornikov. Volilo se je po listkih. Oddanih je bilo 212 glasov, ki so bili vsi veljavni. Izmed teh jih je dobil br. Rudolf Vesel 206, br. dr. Kokalj 120, br. Hinko Lindtner 119, br. dr. Windischer 114, br. M. Prelovšek 113 in br. Janko Bleiweis 112. Ti so bili izvoljeni z absolutno večino glasov. Brata dr. Kokalj in Vesel sta nova v odboru, ostali štirje so bili že prej v odboru, pa so odstopili ob enem z dr. Tavčarjem in dr. Murnikom. V manjšini so ostali bratje: dr. Fran Novak s 93, dr. Oražen, Kavčič in

Klemenc vsak s 86, dr. Milan Hribar z 59, Alojzij Novak z 22 glasovi, nekaj glasov se je razcepilo.

Brat Medic je v imenu telovadcev izrazil veselje, da je br. dr. Murnik ohranjen Sokolu, in se zahvalil za to vsem, zlasti pa br. dr. Trillerju. (Odobranje.)

Pri točki „slučajnosti“ se je oglasil br. P. Skale, blagajnik ljubljanskega Sokola. Da se omogoči čim večja udeležba ljubljanskega Sokola na vsesokolskem zletu v Zagrebu prihodnje leto, naj bi se osnoval potovalni sklad. Tiskati naj se dado v ta namen posebni listki s primernim napisom, ki se naj prodajajo po 20 v n. Soglasno sprejeto z živahnim odobravanjem.

Br. Medic in Drčar sta poudarjala, da bi bilo umestno, zopet uvesti članske diplome, oziroma legitimacije. Zadevo se sklene prepustiti odboru v primerno rešitev.

Ker se nihče več ni oglasil za besedo, zaključil starosta br. dr. Murnik občni zbor in se zahvali bratom Sokolom za tako impozantno udeležbo. Kar pomnim jaz in morda pomnijo od mene starejši bratje, še ni bilo take udeležbe na kakšnem občnem zboru našega društva. Vkljub mnogim letom, kar obstoji ljubljanski Sokol, je še vedno mlad in poln krepkega življenja. Naj tudi dalje procvita in ž njim vred procvita in se krepi vse slov. Sokolstvo ter nosi tisti sad, ki ga je dolžno narodu slovenskemu. Na zdar!

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Zagorski Sokol. V nedeljo 17. septembra je imelo telovadno društvo Sokol v Zagorju ob Savi izreden občni zbor. Udeležba je bila pri naših razmerah ogromna: 48 članov. Najprej se je volilo 6 delegatov za občni zbor Slovenske sokolske zveze, in sicer so bili izvoljeni bratje: dr. Tomo Zarnik, Ferdo Poljšak, Miroslav Jesih, Dragotin Kolenc, Dragotin Korbar in Josip Grm. Druga točka dnevnega reda je bila prememba pravil. Ta je bila potrebna zlasti radi ženskega oddelka in nekaterih drugih formalnih nedostatkov. Prav odkrito-

srčno rečeno, da nismo pričakovali tako stvarnih, resnih in dolgih debat skoro pri vsaki posamezni točki. Občni zbor je trajal namreč skoro 4 ure. To je dokaz, da smo začeli ne samo resno in pametno misliti, temveč se tudi zavzemati za svoje stvari na vsakem mestu. In samo to nam bo tudi pomagalo in dvignilo našo lepo, toda v marsikaterem oziru ubogo Zagorsko dolino. Pri tretji točki dnevnega reda se je največ razpravljalo o javni telovadbi in veselici dne 24. septembra.

Raznoterosti.

Nova slovenska sokolska društva. Ustanovni shod kranjskogorskega Sokola se bo vršil v nedeljo, 10. novembra t. l. — Pravila domačalskega Sokola so že predložena vladi.

Fran Kadilnik, starosta slovenskih planincev, je obhajal dne 21. oktobra zdrav in čvrst svojo osemdesetletnico. Za slovensko planinstvo si je pridobil Kadilnik neprecenljivih zaslug. Pa tudi Sokolstvo je imelo svoj čas v njem vnetega delavca. V znak spoštovanja in v priznanje velikih zaslug vztrajnega in navdušenega narodnega delavca ga je ljubljanski Sokol na svojem izrednem občnem zboru dne 20. oktobra imenoval za svojega častnega člana. Drugi dan je šla k slavljenčju deputacija, bratje: dr. Kokalj, dr. Murnik, dr. Ravnihar, Pavel Skale in dr. Windischer, da ga obvesti o sklepu društva. Br. dr. Murnik je v svojem ogovoru poudarjal izredno zaslužnost br. Kadilnika na sorodnih poljih planinstva in Sokolstva ter mu sporočil čestitke društva ob osemdesetletnici. Slavljeneec se je s toplimi besedami rosnih oči zahvalil deputaciji.

Prvi slovenski sokolski koledar. „Sokolski koledar“ za l. 1906. založi „Gorenjski Sokol“ v Kranju ter že sedaj opozarja Sokole in vse prijatelje Sokolstva nanj. Koledar izide sredi meseca decembra in bo obsegal koledar za l. 1906., razne poučne sokolske članke ter statistiko Sokolstva. Stal bo trdo vezan 1 krono.

Vsesokolski zlet v Zagrebu 1. 1906. Kakor poroča češki „Sokol“, poleti češko Sokolstvo kakor k lanskemu zletu v Ljubljani tudi k zletu

v Zagrebu 1. 1906. v impozantnem številu. Po zletu namerava Češka sokolska zveza prirediti daljši izlet v Dalmacijo in v Črno goro, kjer bi se eventualno v Cetinju priredila javna in tekmovalna telovadba.

Nov sokolski list. V Ameriki je začel izhajati slovaški sokolski mesečnik „Sovenski Sokol“, glasilo osrednjega društva slovaških sokolskih društev v Ameriki. Izhajal bode vsak drugi petek v mesecu, urednika sta mu Jan A. Jauček in Karol Štiasný. Naslov: 119 E. Ohio St., Allegheny, Pa. Stane na leto 6 K. Prva številka prinaša uvodnik uredništva: „Slovo k národu, slovo k bratom!“, dalje več sokolskih člankov, pesmi ter razna poročila in obvestila. Novega brata pozdravljamo najprisrčneje in mu želimo najboljšega uspeha!

Slava Prešernu! Ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, sestavil E. Gangl. Tega izbornega spisa je izšla druga pomnožena izdaja. Priporočamo prav toplo sokolskim društvom, da si knjižico nabavijo za svojo knjižnico; ob neznatni ceni pa je tudi vsakemu društvu omogočeno, da nakupi več iztisov in jih razdeli med sokolski naraščaj. S poštnino vred stane vezana knjižica 1 K 10 vin., nevezana 60 vin.; ako se jih naroči 50 iztisov, stane iztis 50 vin., ako 100, stane iztis 40 vin. Podrobna prodaja pri tvrdkah L. Schwentner in Ivan Bonač v Ljubljani, večjo množino iztisov je naročiti pri „časnikarskem in književniškem društvu“ v Ljubljani (Narodna tiskarna).